

LOFOTEN

Maaïke en Hein Verkade

Het was even zoeken in de aantekeningenboekjes maar uiteindelijk toch gevonden. Op 30 oktober 2003 staat daarin geschreven:

'Boven huis: prachtig NOORDERLICHT gezien! Ca 22.30 heldere dieprode 'kegel' aan de westelijke hemel met lichtgele diagonale strepen erin, daarna lichtgroene en roze vlekken aan de hemel. Ca 0.00 uur felgroene hemel onder de Poolster met lichtere 'golven' erin'.

Het was een bijzonder spektakel, dat je graag met anderen deelt; dus stonden even later mijn ouders ook op het dak aan de van Limburg Stirumstraat. Dick en Coby Passchier waren vanaf de Weteringkade boven het oude Jan Verwey Natuurcentrum getuige van de lichtshow.

De tijd verstreek in de hoop dit nog eens te zien.....maar daarop is in Nederland weinig kans.

Tien jaar later valt ons oog op een reis met kans op Noorderlicht op de Lofoten in Noorwegen. In maart 2014 staan we op Schiphol en vertrekken richting het noorden. Na een paar keer overstappen zitten we uiteindelijk in een soort vliegende bus waarin de stewardess niet eens rechtop kan staan. Je hoeft nog net je kaartje niet te laten knippen. Het is inmiddels ook duidelijk wie er nog meer richting het noorderlicht reizen. Het zijn er twaalf, allemaal uit Nederland.

De eerste vogel, die we na de landing, zien is een Zeearend. Hij valt direct op in het besneeuwde landschap. Bij aankomst is het bijna donker maar we ruiken, dat we vlak bij de oceaan staan. Het is kraakhelder en dus wordt er druk gespeculeerd over de kans dat we het noorderlicht gelijk de eerste avond al kunnen zien. En jawel, de lucht wordt steeds groener en het licht is verrassend beweeglijk. Met een vrij uitzicht naar de noordelijke hemel is het een perfecte plek om het bijzondere lichtverschijnsel waar te nemen. Tevreden liggen we een uur later op één oor, dromend over wat ons verder die week nog te wachten staat.

De volgende ochtend hebben we een wijds uitzicht vanuit onze slaapkamer over de Atlantische Oceaan. Nog voor het ontbijt loop ik buiten in het besneeuwde landschap met een strakblauwe lucht. Het is windstil en de thermometer staat op min acht. De Spreeuwen zijn net terug en zingen druk vanaf de electriciteitspalen. Overal laten de Koolmezen zich horen en de Goudvinken zitten fier in de toppen van de sparren in de ochtendzon. Boven zee opvallend veel Zilvermeeuwen en op de rotseilandjes paartjes Grote Mantelmeeuwen. Verderop zit nog meer..... maar dat is met een gewone verrekijker niet op naam te brengen. Het maakt wel nieuwsgierig.....overvliegende vogels zijn steeds Bonte Kraaien of Zeearenden.

Zeearend

Net op tijd terug schuif ik aan bij het ontbijt. Onze gastvrouw Marijke kondigt aan dat het ideaal weer is om met de boot de oceaan op te gaan richting de fjorden. De boterhammen vliegen naar binnen en even later staan we in het haventje bij de 'Stabben' waar Frans ons met een brede grijns opwacht. Het is een pittoreske houten vissersboot, die vlak na de Tweede Wereldoorlog is gebouwd.

Frans en Marijke zijn een stel nuchtere vrijbuiters die na hun zwerftochten over de noordelijke zeeën op de Lofoten hun ideale vaste stek hebben gevonden. Het grote zeeschip werd vervangen door de 'Stabben' die door Frans werd opgeknapt. Een groot negentiende-eeuws houten pand werd omgebouwd tot gastenverblijf en kreeg de naam 'Kristine Moen huset'

Als het weer het toelaat vaart hij er met zijn gasten op uit. Voordat we vertrekken moet eerst het rondlopende dek sneeuwvrij worden gemaakt. Als alles in orde is gaan de trossen los. Het enige geluid komt van de pruttelende motoren.

Noorderlicht

In het haventje vliegen wat Drieteenmeeuwen, Kokmeeuwen, een Stormmeeuw en nogal verrassend, de eerste Bontbekplevier. Buitengaats wordt snel duidelijk wat de verre stipjes op zee van vanmorgen zijn. Overal vliegen groepjes IJseenden en Eidereenden voor de boot op. De IJseenden zijn schuwer dan de eiders. De laatste worden nauwlettend in de gaten gehouden, want je weet maar nooit of er soms een verdwaalde Koningseider tussen zit. En dat lukt sneller dan gedacht. Regelmatig zien we mannetjes in prachtkleed, vrijwel steeds in

dek. Vanavond verse vis op tafel en het afval gaat weer overboord. Daar komen de Zilvermeeuwen op af. Dit trekt vervolgens de aandacht van de Zeearenden. De onvolwassen vogels komen als eerste naar beneden maar het lukt hen niet om het visafval uit het water op te pikken. Dan verschijnen de adulte Witstaarten die feilloos al het eetbaars uit het water opvissen. Aan alle kanten van de boot scheren nu Zeearenden. De Steenarenden kijken toe vanuit een hoge boom.

's Avonds wordt deze topdag nog eens uitgebreid

Koningseider in groepje gewone eiders

groepen gewone eiders. De stevige tomatensoep van Marijke gaat als welkome opwarmer naar binnen. Dan verschijnen er duikers aan de horizon. Frans heeft ze vanuit zijn hooggelegen stuurhut als eerste in de gaten. We varen naar ze toe en het blijken allemaal Geelsnavelduikers te zijn! Gelukkig zijn ze veel minder schuw dan de IJseenden en laten zich prachtig zien. Zij zijn allemaal nog in winterkleed. Het lukt niet om er ook maar één IJsdruiker tussen te vinden.

Even verder varen we richting de kust. Op een eilandje zitten twee grote vogels, volgens Frans Zeearenden, maar voor mij nog even te ver. Wat ik niet weet, maar Frans wel, is dat daar altijd twee Zeearenden zitten, naast de ingang van de prachtige fjord, die wij binnenvaren. Er verschijnen meer Zeearenden, allemaal hoog in de lucht. Twee vogels zetten mij op het verkeerde been. Op enige afstand nog een raadsel maar dichterbij blijkt het een paartje Steenarenden te zijn en dat boven de oceaan! Zij voegen zich bij de anderen en even later hebben we acht Zeearenden en twee Steenarenden in één kijkerbeeld. We gaan voor anker en Frans gooit een lijntje over boord. Voor we het weten ligt er een aantal kabeljauwen op het

gefileerd boven de dampende kabeljauw. Maar veel tijd om na te genieten is er niet want de lucht wordt weer groen. Het is druk in het schoenhok en de statieven kletteren tegen elkaar. Even later knisperen we door de sneeuw en er wordt druk gefluisterd welke sluitersnelheid het beste is om het noorderlicht vast te leggen. Je blijft bezig want de vormen en kleuren van het licht veranderen steeds. De weerspiegeling in het oceaanwater geeft een extra dimensie.

De dagen die volgen worden gevuld met wandelingen in de omgeving. Op zeeniveau levert dat vooral Moerassneeuwhoenders, eindeloze rekken met stokvis en glijsporen van Otters op. Er ligt een oud bootje op het droge waar Frans alweer een volgend project in ziet. Wij fotograferen ons intussen lens.....

In de bergen is het Korhoen verrassend talrijk. De wind steekt op. We schuilen in een grot om onze boterhammen op te eten. Bij terugkomst in ons onderkomen jaagt er een sneeuwstorm kracht negen vanuit het noordoosten. Marijke heeft ondertussen een uitgebreide maaltijd bereid die gierend naar binnen gaat. We zijn benieuwd naar het weerbericht voor de volgende dag. Het eerste

Henningsvaer

wat we op de Noorse TV zien is de Beeklaan in Noordwijk waar Obama in zijn zwarte limousine overheen zoekt..... de wereld draait gewoon door..... Maar het weer ziet er toch weer goed uit voor de volgende dag.

Dit betekent al vroeg inschepen voor een vaartocht naar de oostkant van de Lofoten. Op volle zee zijn de IJseenden en eiders weer present, nu met meer Koningseiders daartussen. Vandaag laten ook de zee-eenden zich zien. De Grote Zee-eenden zijn in de meerderheid. Maar de duikers zijn nu allemaal IJsdauikers.....twijfel over de determinatie slaat toe..... Hoe dan ook, het wordt steeds weer bevestigd. Navraag bij Frans leert dat de zee hier veel dieper is dan tijdens de vorige trip. Oh dan is het zeker net als met de Roodkeelduikers, die veel met hun opgewipte ondersnavel over de zeebodem vissen?! De ondersnavel van de Geelsnavelduiker is ook wat omhoog gebogen.

IJsdauikers zouden met hun rechte snavel wat dieper water prefereren. Mijn uitleg gaat er in als zoete koek, maar ik heb eigenlijk geen idee of het klopt.

We varen oostwaarts tussen de eilanden door en overall zwemmen en vliegen groepjes Middelste Zaagbekken, Drieteenmeeuwen en Kuifaalscholvers, soms met een enkele gewone Aalscholver ertussen. Zeearenden, die ook hier op de toppen van de rotseilandjes zitten, krijgen wat minder aandacht, je ziet ze overal.

We meren aan in Henningsvaer, een kleurrijk vissershaventje met veel bedrijvigheid. Het is hoogseizoen voor de kabeljauwvangst en vissers uit de hele noordkop van Noorwegen zijn hier nu actief. Bijna zit er een Koningseider tussen wal en schip.

Op de terugweg varen we over een spiegelgladde zee. We zitten boven de poolcirkel, maar de jas gaat uit want je voelt het voorjaar. Je waant je in mediterrane streken.....een vleugje wind ontuchttert je.

‘Ons’ *Kristine Moen huset* komt in zicht. We krijgen er uitleg van Frans over zijn museum. Onder het genot van een goed glas whisky vertelt hij over zijn favoriete plekken om te jatten. Grote walvisbotten, scheepsonderdelen en mooie verhalen vullen de wand en de tijd.

En die tijd is al weer voorbij! De week is omgevlogen en we starten de lange terugreis, eerst door een prachtig sneeuwlandschap, dat later in het vliegtuig, langzaam overgaat in de vertrouwde groene en bruine tinten. We zijn weer thuis.

Terug gaan we zeker, maar niet al te snel; we teren eerst nog even op onze mooie herinneringen.

Noorderlicht